

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 306/2016-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., Národná 17, Žilina, konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. Ing. Jozefa Lalinského, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 135/2002 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 492/2011 z 22. februára 2012, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného

súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 135/2002 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 492/2011 z 22. februára 2012 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 359,76 € (slovom tristopäťdesiatdeväť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., Národná 17, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2016 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. Ing. Jozefa Lalinského (ďalej len „právna zástupkyňa s'ťažovateľky“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 135/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania o zvýšenie výživného na maloletého syna vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 P 135/2002 v procesnom postavení navrhovateľky.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Na Okresnom súde Žilina, č. k. 15 P 135/2002 sa vedie konanie, v ktorom sa domáham zvýšenia výživného na maloletého syna s účinnosťou od 01. 06. 2007 na sumu 66,- EUR mesačne. Návrh na začatie konania bol podaný ešte 16. 01. 2004, avšak neskôr som návrh zmenila a žiadala som zvýšiť výživné až od 01. 06. 2007. Ide o zvýšenie výživného na maloletého syna [REDAKOVANÉ]..., ktorý mal v čase podania návrhu (16. 01. 2004) 6 rokov. V súčasnosti má syn takmer 18 rokov.

Ústavný súd SR v tejto veci už rozhodoval Nálezom z 26. 07. 2007, IV. ÚS 72/2007 a tiež Nálezom zo dňa 22. 02. 2012, I. ÚS 492/2011, pričom uznal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a prikázal Okresnému súdu Žilina v tejto veci konať bez zbytočných prietahov.

Napriek týmto skutočnostiam súd do dnešného dňa vo veci právoplatne nerozhodol.

Dňa 17. 12. 2013 vydal súd vo veci prvostupňový rozsudok, ktorý Krajský súd Žilina rozsudkom z 24. 09. 2014, č. k. 7 CoP/22/2014 zrušil a vrátil súdu na ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) ods. 2 O. s. p.

Od predmetného zrušujúceho rozsudku Krajského súdu Žilina z 24. 09. 2014 súd vo veci nekonal.“

Sťažovateľka sa domáha tiež priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, čo odôvodňuje takto:

„Vzhľadom k tomu, že predmet sporu je pre mňa - sťažovateľku vzhľadom na to, že ide o výživné na maloleté dieťa a vzhľadom na moju súčasnú ekonomickú situáciu veľmi podstatný, žiadam priznať mi podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia mojich práv primerané finančné zadosťučinenie v nasledovnej výške: 10.000,- €. Právna neistota, v ktorej sa maloletý a ja dlhodobo nachádzame nám spôsobuje nemateriálnu ujmu, nakoľko otec dlhodobo ignoruje svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť a súd mi v tomto smere neposkytuje primeranú ochranu.“

Sťažovateľka si uplatňuje aj nárok na úhradu trov konania *v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastupovania v roku 2015, písomné podanie sťažnosti v roku 2016) a paušálnej náhrady hotových výdavkov vrátane DPH v sume 359,76 €.*

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 15P 135/2002 porušené bolo.

Okresnému súdu v Žiline prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 15P 135/2002 konať bez zbytočných prietáhov.

[REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- € (slovom desaťtisíc €), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Žilina je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa advokátskej kancelárii JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o...“

Na žiadosť ústavného súdu sa ešte pred predbežným prerokovaním veci k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprS 58/16 z 11. marca 2016, v ktorom uvádza, že zákonný sudca vo veci priebežne konal. Z pripojeného vyjadrenia zákonného sudcu vyplýva, že vo veci výživného na čas od 17. januára 2001 do rozvodu manželstva bolo rozhodnuté 17. decembra 2013, pričom v odvolacom konaní Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) predmetné rozhodnutie zrušil a vyslovil právny názor, že je potrebné rozhodnúť o návrhu na zvýšenie výživného od 1. júna 2007 na sumu 66 €. Zákonný sudca zároveň vo svojom vyjadrení poukazuje na rozpor medzi uvedeným právnym názorom krajského súdu a návrhom sťažovateľky na zvýšenie výživného z 25. februára 2014 obsiahnutým v spise, ktorým sa domáha zvýšenia výživného od 1. marca 2011.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 P 135/2002, ako aj zo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti zistil, že vo veci sťažovateľky už nálezom sp. zn. IV. ÚS 72/07 z 26. júla 2007 a nálezom sp. zn. I. ÚS 492/2011 z 22. februára 2012 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote a priznal jej tiež primerané finančné zadosťučinenie a úhradu trov konania. Ústavný súd v označených nálezoach zároveň prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov.

Zo spisu okresného súdu i vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že po nadobudnutí právoplatnosti nálezu sp. zn. I. ÚS 492/2011 z 22. februára 2012 boli v napadnutom konaní vykonané tieto úkony:

1. Dňa 26. marca 2012 okresný súd vec prerokoval na pojednávaní.
2. Dňa 24. apríla 2012 okresný súd uznesením nariadil predbežné opatrenie, ktorým bol otec maloletého zaviazaný na platenie výživného.
3. Dňa 25. apríla 2012 okresný súd uznesením nariadil preklad písomností na účely vybavenia dožiadania v cudzine.
4. Dňa 18. mája 2012 okresný súd uznesením priznal prekladateľke odmenu za preklad písomností do španielskeho jazyka.
5. Dňa 1. augusta 2012 právny zástupca sťažovateľky oznámil novú adresu sťažovateľky v Španielsku.
6. Dňa 24. septembra 2012 okresný súd vypracoval nové dožiadanie pre španielske orgány (nová adresa matky).
7. Dňa 31. januára 2013 bolo okresnému súdu bolo doručené vybavené dožiadanie.
8. Dňa 4. februára 2013 okresný súd uznesením ustanovil predkladateľa na účely prekladu vybaveného dožiadania.
9. Dňa 1. marca 2013 okresný súd uznesením priznal prekladateľovi odmenu za preklad písomností.
10. Dňa 5. júna 2013 okresný súd uznesením ustanovil predkladateľa na preklad ďalších písomností zo španielskeho jazyka.
11. Dňa 14. júna 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky.

12. Dňa 15. októbra 2013 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie.

13. Dňa 17. decembra 2013 bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok vo veci (určené výživné a v prevyšujúcej časti bol návrh zamietnutý).

14. Dňa 13. februára 2014 okresný súd uznesením priznal odmenu prekladateľovi.

15. Dňa 19. februára 2014 bolo okresnému súdu doručené odvolanie otca proti rozsudku zo 17. decembra 2013.

16. Dňa 21. februára 2014 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky (matky) na vydanie dopĺňacieho rozsudku.

17. Dňa 25. februára 2014 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky (matky) proti rozsudku.

18. Dňa 14. marca 2014 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach účastníkov konania.

19. Krajský súd uznesením č. k. 7 CoP 22/2014-165 z 24. septembra 2014 zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 15 P 135/2002 zo 17. decembra 2013 v časti o uplatnenom zvýšení výživného a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Zároveň vyslovil právny názor, ktorým zrozumiteľne vymedzil predmet konania tak, že po vrátení veci má okresný súd rozhodovať o zvýšení výživného na sumu 66 € od 1. júna 2007.

20. Spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 24. októbra 2014, pričom zo spisu vyplýva, že od vrátenia veci do doručenia sťažnosti sťažovateľky ústavnému súdu okresný súd nevykonal žiaden procesný úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu vo veci.

Uznesením č. k. II. ÚS 306/2016-16 zo 7. apríla 2016 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 135/2002 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 492/2011-45 z 22. februára 2012 (právoplatnosť nadobudol 15. marca 2012). Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprS/58/2016 z 29. apríla 2016 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti nedoplnila.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprS 58/2016 z 11. marca 2016 a z 29. apríla 2016 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 16. mája 2016 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a ďalej uviedla:

«... v zmysle § 226 OSP je Okresný súd v Žiline povinný rešpektovať záväzný právny názor Krajského súdu v Žiline, v zmysle ktorého v ďalšom konaní okresný súd bude rozhodovať o návrhu matky na zvýšenie výživného otca na sumu 66 Eur s účinnosťou od 1. 6. 2007. Nie je teda dôvod na pochybnosti o tom, čo má byť predmetom konania.

Okrajovo uvádzam, že návrh z 25. 02. 2014, ktorým bolo žiadané zvýšenie výživného 3 roky spätne od 01. 03. 2011, bol podaný „len z opatrnosti“ pre prípad, že Krajský súd by nevyhovел môjmu odvolaniu a bol by potvrdil rozsudok Okresného súdu v Žiline zo dňa 17. 12. 2013, a to z toho dôvodu, že v pôvodnom konaní podľa názoru okresného súdu nebol podaný riadny návrh na zvýšenie výživného.

Tento návrh je však v súčasnosti vzhľadom na záväzný právny názor Krajského súdu v Žiline bezpredmetný.»

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade

s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 135/2002 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu sp. zn. I. ÚS 492/2011 z 22. februára 2012, t. j. v období od 15. marca 2012, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ustanovenie § 114 ods. 1 OSP ukladá súdom povinnosť pripraviť pojednávanie tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní, a to za účelom rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ak bolo rozhodnutie napadnuté odvolaním zrušené v odvolacom konaní a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd, vychádzajúc zo svojich názorov vyjadrených vo veci sp. zn. I. ÚS 492/2011, konštatuje, že rozhodovanie o zvýšení výživného pre maloleté dieťa tvorí bežnú a početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, a preto ju nemožno považovať za právne zložitú, najmä po tom, čo odvolací súd záväzným právnym názorom zrozumiteľne vymedzil predmet ďalšieho konania. Obsah spisu a doterajší priebeh napadnutého konania nenaznačuje ani to, že by vec sťažovateľky bola zložitá zo skutkového hľadiska, napriek tomu, že cudzí prvok v tomto

konaní objektívne mohol prispieť (a nepochybne prispieva) k jeho predĺženiu. Zložitosť veci ale ústavný súd nepovažuje za skutočnosť, ktorá by výraznou mierou prispela k priet'ahom v napadnutom konaní. Ústavný súd prihliadol aj na predmet konania, ktorým je určenie zvýšenia výživného pre maloleté dieťa požívajúce zvýšenú ochranu. Všeobecné súdy sú preto povinné postupovať v konaní v záujme maloletých detí s mimoriadnou starostlivosťou, aby ochrana ich práv bola čo najskôr zavŕšená.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka v preskúmanom období požiadala o odročenie pojednávania len jedenkrát a neprispela tak významnejšou mierou k priet'ahom v predmetnom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 15 P 135/2002 vyplýva, že k významnému predĺženiu napadnutého konania došlo tým, že okresný súd bol od vrátenia veci odvolacím súdom (24. októbra 2014) na ďalšie konanie úplne nečinný. Obranu okresného súdu, resp. zákonného sudcu spočívajúcu v poukaze na nejasnosť predmetu konania po vrátení veci z odvolacieho súdu ústavný súd neakceptoval konštatujúc, že právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušovacom rozhodnutí je zrozumiteľný, na čom nič nemení skutočnosť, že zákonný sudca sa s ním nestotožňuje.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri posudzovaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní v prvom rade konštatuje, že napriek tomu, že od nadobudnutia právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu, ktorým uložil okresnému súdu

konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, uplynuli už viac ako 4 roky, nie je toto konanie právoplatne skončené. Za rozhodujúcu príčinu ďalšieho neprimeraného predĺženia napadnutého konania v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu sp. zn. I. ÚS 492/2011 z 22. februára 2012 ústavný súd považuje bezdôvodnú (úplnú) nečinnosť okresného súdu po dobu takmer 15 mesiacov (do času doručenia sťažnosti sťažovateľky ústavnému súdu). Ústavný súd preto s prihliadnutím na povahu konania (rozhodovanie vo veci výživného) dospel k záveru, že aj v ďalšom priebehu napadnutého konania došlo neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu sp. zn. I. ÚS 492/2011 z 22. februára 2012 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Napriek tomu, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľky, aby prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, vzhľadom na to, že tento príkaz podľa čl. 127 ods. 2 ústavy už vyslovil vo svojich predchádzajúcich právoplatných nálezoch vydaných vo veci sťažovateľky. Ústavný súd preto o tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako aj zistenú neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 500 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si v sťažnosti uplatnila nárok na úhradu trov konania v sume 359,76 € za dva úkony právnej služby.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € a za I. polrok 2015, ktorá bola 858 € (za 1 úkon urobený v roku 2015 a za jeden úkon v roku 2016).

Úhradu priznal za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľke priznal za úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 € a za úkon vykonaný v roku 2016 sumu 143 €, čo spolu predstavuje sumu 282,83 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 1 úkon vykonaný v roku 2015 v sume 8,39 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2016 v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 299,80 €. Právna zástupkyňa sťažovateľky preukázala, že je platiteľkou dane z pridanej hodnoty, predložením osvedčenia o registrácii pre daň, preto ústavný súd zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, teda priznaná úhrada trov sťažovateľky celkovo činí 359,76 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2016